

BENEDIKT XVI.

Božje utjelovljenje i darivanje

*Papina kateheza na općoj audijenciji
u srijedu 9. siječnja 2013.*

Draga braćo i sestre, u ovom božićnom vremenu zaustavimo se još jednom na velikom Božjem otajstvu Boga koji je sišao s neba i ušao u naše tijelo. U Isusu, Bog se utjelovio, postao je čovjekom poput nas, i tako nam otvorio put prema svome Nebu, prema punom zajedništvu s Njim.

U ovim danima našim se crkvama više put razliječio izraz Božje "utjelovljenje", da izrazi stvarnost koju slavimo na svetkovinu Božića: Božji sin je postao čovjekom, kao što molimo u Vjerovanju. Što znači ta središnja riječ za kršćansku vjeru? Ona dolazi od latinskog izraza "incarnatio". Sveti Ignacije Antiohijski i, prije svega, sveti Irenej koristili su taj izraz razmišljajući o Proslovu Evanđelja svetog Ivana, osobito o izrazu: "Riječ je tijelom postala" (Iv 1, 14). Ovdje riječ "tijelo", prema tome kako se koristila u hebrejskom jeziku, označava čovjeka u cjelini, upravo pod aspektom njegove propadljivosti i prolaznosti, njegova siromaštva i kontingentnosti. Time nam se želi reći da spasenje koje je donio Bog koji se utjelovio u Isusu iz Nazareta dotiče čovjeka u njegovoj konkretnoj stvarnosti i u kojoj god da se situaciji nalazi. Bog je preuzeo na sebe ljudsko stanje da ga ozdravi od svega onoga što ga dijeli od njega, da nam omogući da ga oslovljavamo, u njegovu Sinu Jedinorođencu, imenom "Abba, Oče" i budemo doista njegova djeca. Sveti Irenej kaže: "Razlog radi kojega je Riječ postala čovjekom, i Sin Božji, Sinom čovječjim jest taj da bi čovjek, ulazeći u zajedništvo s Riječju i primajući tako božansko posinjenje, postao Sinom Božjim" (*Adversus haereses*, 3,19,1: PG 7, 939; usp. Katekizam Katoličke Crkve, 460).

"Riječ je tijelom postala" jedna je od onih istina na koju smo se tako navikli da nas gotovo više ne pogađa veličina događaja kojeg ona izražava. I doista u ovom božićnom vremenu, u kojem se taj izraz često ponavlja u liturgiji, ponekad su ljudi pozorniji na izvanjske aspekte, na "boje" slavlja, no na srž velike kršćanske novosti koju slavimo, a posrijedi je nešto apsolutno nezamislivo, što je samo Bog mogao izvesti i u što možemo ući samo s vjerom. Logos, koji je kod Boga, Logos koji je Bog (usp. Iv 1, 1), po kojem je sve stvoreno (usp. 1, 3), koji je svojim svjetlom pratio ljude u povijesti (usp. 1, 4-5, 1, 9), postaje tijelom i nastanjuje se među nama, postaje jedan od nas (usp. 1, 14). U pastoralnoj konstituciji o Crkvi u suvremenom svijetu *Gaudium et spes* Drugog vatikanskog koncila se kaže: "Sin Božji... radio je ljudskim rukama, razmišljao ljudskim umom, odlučivao ljudskom voljom, ljubio ljudskim srcem. Rođen od Marije Djevice, postao je uistinu jedan od nas, u svemu nama sličan osim u grijehu" (22). Važno je dakle iznova se vratiti divljenju pred tim otajstvom, pustiti da nas obuzme veličina toga događaja: Bog je u ljudskom obličju kročio našim putovima, ušavši u čovjekovo vrijeme, da nam objavi sam svoj život (usp. Iv 1, 1-4). I činio je to ne sjajem nekog vladara, koji svojom moći sebi podlaže svijet, već poniznošću jednoga djeteta.

Želim istaknuti još nešto. Na Božić se obično razmjenjuju darovi s najbližima. Ponekad to može biti gesta koja se čini čisto zbog običaja, ali općenito je to izraz privrženosti, znak ljubavi i poštivanja. U darovnoj molitvi na misi polnoćki svetkovine Božića ovako smo molili: "Gospodine, neka ti omili prinos što ga prikazujemo ove noći. Nebo i zemlja noćas razmjenjuju darove. Daj da se po toj razmjeni i mi nađemo u Kristu Isusu u kojem je naša narav zauvijek s tobom. Po Kristu". Misao o darivanju je u središtu

liturgije i doziva nam u svijest prvi dar Božića: u toj je svetoj noći Bog, svojim utjelovljenjem, htio postati darom za ljude, dao je samoga sebe za nas; preuzeo je na sebe naše čovječstvo da nam daruje svoje božanstvo. To je veliki dar. I u našem darivanju nije važno je li dar skup ili ne; onaj koji ne uspijeva dati dio sebe, daje uvijek premalo; štoviše, ponekad se pokušava upravo zamijeniti srce i trud darivanja samoga sebe novcem i materijalnim stvarima. Otajstvo utjelovljenja upućuje na to da Bog nije činio tako: nije dao nešto, već je dao samoga sebe u svome Sinu Jedinorođencu. Tu nalazimo model našeg darivanja, kako bi naši odnosi, osobito oni najvažniji, bili vođeni besplatnošću i ljubavlju.

Želim vam staviti na srce i treće razmišljanje: činjenica utjelovljenja, Boga koji je postao čovjekom poput nas, pokazuje nam nečuvani realizam božanske ljubavi. Božje djelovanje se, naime, ne ograničava na riječi, štoviše mogli bismo reći da se on ne zadovoljava pričanjem, već uranja u našu povijest i preuzima na sebe napor i teret ljudskoga života. Sin Božji je postao doista čovjekom, rođen je od Djevice Marije, u određenom vremenu i mjestu, u Betlehemu za vladavine cara Augusta, pod upraviteljem Kvirinom (usp. Lk 2, 1-2); odrastao je u jednoj obitelji, imao je prijatelje, okupio oko sebe skupinu učenika, učio je učenike kako da nastave njegovo poslanje, okončao je svoj zemaljski život na križu. Taj način Božjeg djelovanja je snažan poticaj da se preispitamo o realizmu naše vjere, koja ne smije biti ograničena na područje osjećaja, emocija, već mora ući u konkretnost života, mora dotaknuti naime naš svakodnevni život i usmjeravati ga također u praktičnom smislu. Bog se nije zaustavio na riječima, već nam je pokazao kako živjeti, dijeleći samo naše iskustvo, izuzev grijeha. Katekizam svetog Pija X., kojeg su neki od nas učili kao djeca, svojom jezgrovitošću, na pitanje: "Što nam je činiti da živimo po Bogu?", daje ovaj odgovor: "Da bismo živjeli po Bogu moramo vjerovati u istine koje je on objavio i obdržavati njegove zapovijedi uz pomoć njegove milosti, koju se postiže po sakramentima i molitvom". Vjera ima jedan temeljni aspekt koji se tiče ne samo uma i srca, već čitavog našega života.

Na kraju, predlažem vam posljednji element za razmišljanje. Sveti Ivan kaže da je Riječ, Logos, bila od početka kod Oca i da je sve stvoreno po Riječi i da ništa od onoga što postoji nije stvoreno bez njega (usp. Iv 1, 1-3). Evanđelist aludira na izvješće o stvaranju koje se nalazi u prvim poglavljima Knjige Postanka i iščitava ga u Kristovu svjetlu. To je temeljni kriterij u kršćanskom tumačenju Biblije: Stari i Novi zavjet treba uvijek čitati zajedno i polazeći od Novoga otkriva se također dublji smisao Staroga. Ista ta Riječ, koja postoji oduvijek kod Oca, koja je sam Bog i po kojoj i zbog koje je sve stvoreno (usp. Kol 1, 16-17) postala je čovjekom: vječni i beskrajni Bog je uronio u ljudsku ograničenost, u svoje stvorenje, da čovjeka i cjelokupno stvaranje ponovno privede sebi. U Katekizmu Katoličke Crkve se kaže: "Prvom je stvaranju smisao i vrhunac u novom stvaranju u Kristu, čiji sjaj nadvisuje ono prvo" (br. 349). Crkveni su oci Isusa stavljali uz bok Adamu te su ga nazivali "drugim Adamom" ili posljednjim Adamom, savršenom slikom Boga. Utjelovljenjem Sina Božjega događa se novo stvaranje, koje daje potpuni odgovor na pitanje: "Tko je čovjek?". Samo u Isusu se na potpun način očituje Božji naum prema ljudskom biću: On je konačni čovjek po Bogu. Drugi vatikanski koncil to snažno ističe:

"Otajstvo čovjeka stvarno postaje jasnim jedino u otajstvu utjelovljene Riječi... Krist, novi Adam, u samoj objavi Oca i njegove ljubavi potpuno otkriva čovjeka njemu samom i objavljuje mu njegov uzvišeni poziv" (Konst. *Gaudium et spes*, 22; Usp. Katekizam Katoličke Crkve, 359). U tome djetetu, Sinu Božjem kojeg kontempliramo na svetkovinu Božića, možemo prepoznati pravo lice ljudskog bića; i samo otvarajući se njegovoj milosti i nastojeći svakoga dana da ga slijedimo, mi ostvarujemo Božji naum s nama.

Dragi prijatelji, u ovome razdoblju razmatramo veliko i čudesno bogatstvo otajstva utjelovljenja, da bismo dopustili da nas Gospodin prosvijetili i sve više preobražava na sliku svoga Sina koji se utjelovio za nas.